

A dombóvári járás főszolgabírói 1896 – 1945 között.

felsőeőri Nagy István

szentandrás Dr. Szévald Oszkár

simándi Dr. Kenézy László

Dr. Hidasy (sz. Müller) Imre

A dombóvári főszolgabírói hivatal létrejötte.

Dombóvár község 1895-ig közigazgatásilag Tamásihoz tartozott. Tamási volt a dombóvári járás központja. A dombóvári lakosok elintézni való ügyeikkel kénytelenek voltak Tamásiba utazni, ugyanez vonatkozott peres ügyeikre is, mivel csak Tamásiban volt járásbíróság. A dombóvári járás volt abban az időben a legnagyobb járás a vármegyében.

Dombóváron a vasút hozta el azt a fejlődést, ami ahhoz vezetett, hogy rohamosan nőtt a lakosság száma. 1869-ben Dombóvár község lakossága 1945 fő volt, ez a szám 1880-ra 2731-re majd 1890-re 3300-ra nőtt. Ez nagyrészt az ide vezényelt vasutasságnak volt köszönhető. A vasút megjelenésével Dombóvár lett a környék kereskedelmi központja. Ezért már 1891-től szorgalmazta a község előljárósága, hogy Dombóvár legyen a járás központja.

Ez a javaslat 1894. március 29-én ért a megvalósulás útjára, amikor Tolna vármegye törvényhatósági bizottsága határozatot hozott, majd felterjesztést intézett a belügyminiszterhez. Ebben a felterjesztésben kérték a megye legnagyobb járásának, a dombóvári járásnak a kettéválasztását és egy új járás felállításához a jóváhagyást. A belügyminiszter 1895. december közepén érkezett leiratában belegyezett, illetőleg jóváhagyta a törvényhatósági bizottság határozatát.

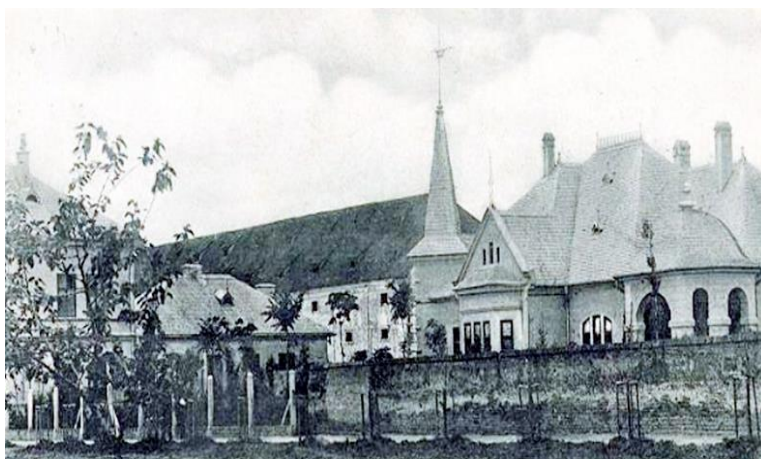
1896. január 1-től a régi dombóvári járásból dombóvári és tamási járasok lettek. Az előbbinek Ó-Dombóvár, az utóbbinak Tamási lett a székhelye. Az új dombóvári járáshoz tartozott ezután Ó-Dombóvár és Újdombóvár, Döbrököz, Szakcs, Nak, Lápfő, Várong, Kocsola, Kurd, Gyula-Jovánca és a simontornyai járásból ide csatolt Mucsi és Csibrák községek.

Tolna vármegye alispánja 1895 júliusában írt ki versenytárgyalást a Dombóváron építendő főszolgabírói lakház, az ehhez tartozó melléképület és egy szolgabíró lak- és hivatali épületre. Az építési költség 31.617'14 forintban volt meghatározva. Az épületeket Soukup Adolf kassai városi építésmérnök tervezte. Soukup Adolf úgy került képbe a tervezésnél, hogy 1893-ban ő tervezte a Tolnán felépült új lovassági laktanyát és ő volt az építkezés vezetője is. A vármegyénél meg voltak elégedve a mérnöki munkájával, így nyerhette el a dombóvári főszolgabírói hivatal és lakház tervezését. Soukup építészeti tevékenysége főleg gazdasági épületek, középületek és laktanyák tervezésében merült ki. Ő tervezte többek között a szabadkai, ungvári, eszéki, nyíregyházi laktanyákat. Ezen tevékenységéért 1893 májusában a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntették ki.

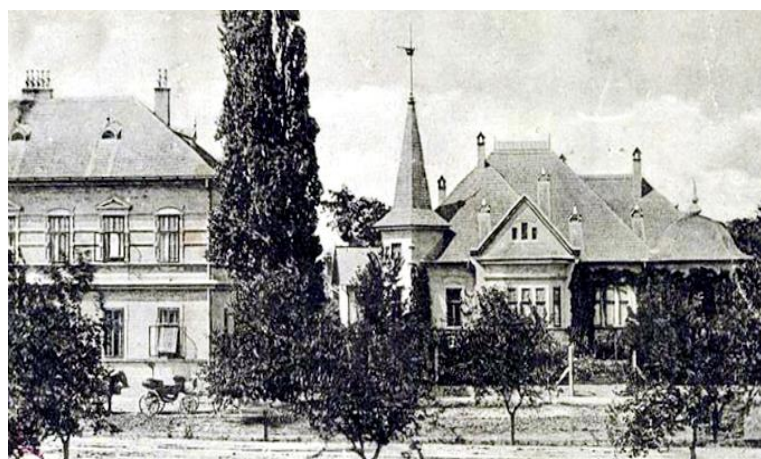
A dombóvári főszolgabíró hivatal és lakház építését Spitzer Sándor dombóvári vállalkozó nyerte el. Az épületek építését 1896 tavaszán kezdték el és 1897-ben adták át őket.

A főszolgabírói hivatal 1896. január másodikán nyílt meg Dombóvár egyik mellékutcájában, egy bérházban. Az első főszolgabíró, Nagy István családjával szintén egy bérelt lakásban lakott a szolgabírói lakház elkészültéig.

2.

**A főszolgabírói lakház 1898-ban.
(Forrás: oszk - képeslapok)**

**A főszolgabírói hivatal és a lakház.
(Forrás: oszk - képeslapok)**

**Az épületek tervezője, Soukup Adolf kassai építész.
(Forrás: Magyarország vármegyéi és városai – Kassa közigazgatása - ADT)**

3.

Az összeállításban idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Tolnavármegye 1891. március 15. (1. évfolyam 11. szám p. 4. ADT)

A népszámlálás eredménye vármegyénkben elég kedvezőnek mondható. Tolna vármegye lakosainak száma e szerint, 252,138, az egy évtized előttinél 17.495-el, vagyis 7 5/10 %-al több. A tíz évi különbség részletei járásonként a következők:

Járás neve	Lakosság száma 1880. évben	Lakosság száma 1890. évben	Tehát több mint tíz év előtt
Központi járás	45.543	53.207	7.664
Völgységi járás	34.799	37.095	2.296
Duna-Földvári járás	52.583	54.526	1.943
Simontornyai járás	41.282	42.725	1.443
Dombovári járás	60.436	64.585	4.149
összesen	234.643	252.138	17.495

Legnagyobb a lakosság száma a dombovári járásban, legkisebb a völgyiségben. . . .

Építő Ipar 1895. július 10. (19. évfolyam 28. szám p. 264. ADT)

. . . Julius 15. Tolnamegye alispánja Szegzárd

Dombováron építendő főszolgabírói lakház, ehhez tartozó melléképület és egy szolgabírói lak- és hivatalépület összes munkálataira. Költségösszeg 31,617'14 ft. Bánatpénz 1500 ft. .

Pécsi Figyelő 1895. december 19. (23. évfolyam 291. szám p. 4. ADT)

Uj közigazgatási járás.

Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága néhány hónappal előbb felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, melyben a megye legnagyobb járásának, a dombovári járásnak kettéválasztásával egy új járás felállításához kért jóváhagyást. A belügyminiszter most érkezett leiratával beleegyezett, illetőleg jóváhagyta a törvényhatósági bizottság határozatát, hogy a hatodik járás dombovári járás néven 1896. január 1-től létesíttessék. A régi dombovári járásból dombovári és tamási járasok lesznek, előbbinek Ó-Dombóvár, utóbbinak Tamási lesz a székhelye. Az új dombovári járáshoz fognak tartozni: Ó-Dombóvár és Uj-Dombóvár, Döbrököz, Szakcs, Nak, Lápafő, Várong, Kocsola, Kurd, Gyula-Jovánca, Mucsi és Csibrák községek.

4.

Főszolgabírók

felsőőri Nagy István

(Paks 1860. december 26. - ?)

Szolgálati idő Dombóváron: 1896 – 1916.

1860. december 26-án született Pakson. Édesapja Nagy János királyi közjegyző, édesanyja Tóth Terézia.

Elemi iskoláit Pakson végezte, középiskoláit Székesfehérváron végezte. Jogi tanulmányaira mindössze az 1879-1880-as tanévben találtam bizonyítékot, az első félévre iratkozott be.

1882-ben közigazgatási gyakornokként kezdte vármegyei szolgálatát Szekszárdon. A következő évben, 1883-ban a jegyzői hivatalhoz nevezték ki közigazgatási gyakornokká. 1883 decemberében árvaszéki jegyzővé ajánlják, és ezt az állást el is nyeri.

1891 augusztusában egyhangúlag megválasztották árvaszéki ülnöknek. Ez év októberében eljegyezte bilkei Papp Máriát, majd később feleségül vette. Házasságukból három gyermek született Barnabás 1895-ben, Erzsébet 1897-ben (elhunyt 1905. október 22-én) és István 1898-ban.

1894. októberében megválasztották a megüresedett simontornyai szolgabírói állásra. 1895 áprilisában áthelyezték a völgysegi járásba, Bonyhádra szolgabírónak. Hamarosan megüresedett a bonyhádi főszolgabírói állás, amire Nagy Istvánt jelölték és választották meg.

Ezután saját kérésére az újonnan létrehozott dombóvári járás főszolgabírójává választják. 1896. január 2-án vette át a hivatalát Dombóváron.

Már érkezése előtt megelőzte jó híre, és így hamarosan elnyerte a dombóváriak rokonszenvét. Kezdetől fogva szigorúan vezette a szolgabírói hivatalt. Nem tűrte a hanyagságot, a szabálytalanságot. Ezt hamarosan megtapasztalták a beosztottjai, több jegyzőt, írnokot felfüggesztett állásából az elkövetett szabálytalanságok miatt.

Az erélyét a hivatalon kívül is megtartotta. 1900-ban kardpárbajt vívott Lexa Zenó volt uradalmi mérnökkel, a Dombóvár és Vidéke hetilap főszerkesztőjével egy összeszólalkozás után. A párbajban mindkét fél súlyosan megsérült.

1901-ben, egy váratlanul megtartott hivatalvizsgálat után Dőry Pál alispán a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a hivatal munkájáról. Különösen meglepte az elintézett bűnügyek száma. Ekkor merült fel először a járásbíróság felállításának szükségessége.

Az 1903. esztendőben kétszer is baleset érte. Júliusban Kocsoláról hazatérőben az általa hajtott kocsi összeakadt egy szembe jövő parasztkocsival. A főszolgabíró kocsija a nagy

sebesség következtében felborult és Nagy István a kezén súlyosan megsérült. Októberben Szekszárdon a szüret alkalmával rakétát vitt a szőlőbe kabátja zsebében, mely valahogy elsült és meggyújtotta a kabátját. Csak nagy nehezen tudták a kabátot lehúzni róla, ami teljesen elégett.

1904-ben sikeresen birkózott meg a vasutas sztrájkkal. Az ügyészség megkeresésére valamennyi Dombóváron alkalmazott hivatalnok, altiszt és szolga ellen bűnvádi nyomozást indított.

1905-ben sikeresen kezeli a Dombóvár környékén kialakult aratósztrájkokat. Ez év augusztusában tudomására jutott, hogy Berki-pusztán egy paraszt földforgatás alkalmával több régiséget talált. Ezeknek egy részét megvásárolta és Wosinszky Mór múzeumi igazgatónak átadta. Október 22-én nagy bánat érte a főszolgabíró családját, elhunyt a kilenc éves Erzsébet kislányuk.

1907-ben ünnepelte 25 éves szolgálati és 11 éves főszolgabírói jubileumát. Ekkor már megindult a mozgalom Dombóváron egy középiskola és a járásbíróság felállításáért. A következő években ezeknek a céloknak az eléréséért folyik a munka. Ennek a mozgalomnak az élén ott találjuk Nagy István főszolgabírót. Részt vesz azokban a küldöttségekben, amely Budapesten az illetékes miniszterektől kéri a gimnázium, a járásbíróság és az adóhivatal felállítását. Ezt a tevékenységét is siker koronázta. 1914-ben Tolna vármegye alispánja beszédében a következőket mondta: „Nagy István főszolgabíró és Illés Gyula községi főjegyző buzgalommal teljes, a közjóra irányuló nemes törekvése hozta létre mindazt, mely Dombóvárt immár az ország ismert, fejlődőképes és nagyjövőjű községévé tette.”

1916-ban kéri a nyugdíjazását. Szekszárdi nagy szőlőinek intenzívebb kezelése és gyermekeinek neveltetése szólítják el helyéről. Búcsúzóul Dombóvár község díszpolgárává választja.

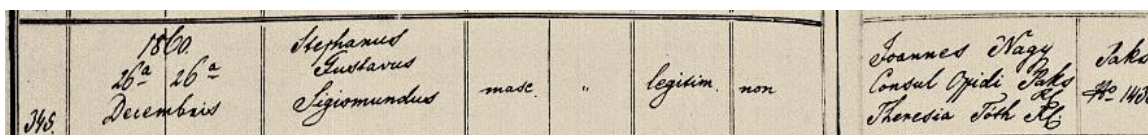
Dombóvári tartózkodása alatt szinte valamennyi társadalmi és kulturális egyesületnek tagja, a Társaskörnek elnöke volt. Dombóvárért nagyon sokat tett. Nagyrészt neki köszönhető, hogy Dombóváron járda, villanyvilágítás és sétatér lett. Jelentős szerepe volt a gimnázium, a járásbíróság létrehozásában. Dombóvárról Szekszárdra költözött, de még ekkor sem szakadt meg a kapcsolata Dombóvárral. 1917-ben egy 150 korona értékű takarékpénztári könyvet küldött Nessler Alajos dombóvári gimnáziumi igazgatónak a létesítendő középiskolai internátus javára. Ebben az évben a dombóvári Társaskör örökös díszelnökévé választotta.

1921-ben a népjóléti miniszter a szekszárdi kerület miniszteri biztosává nevezte ki Nagy István nyugalmazott főszolgabírót. Későbbi tevékenységéről nincs adatunk.

Az utolsó róla szóló hírek szerint, 1928-ban előbb a házának egyes berendezéseit adta el, majd az év végén jelentős szőlő birtokait is áruba bocsátotta.

Halálának időpontját és helyét nem sikerült kideríteni, mivel a halotti anyakönyvek elég hiányosak az adott időszakban.

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Nagy István születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Paks – Egyházi anyakönyvek)

Nagy István és felesége (nyíllal jelölve) a szolgabírói hivatal előtt.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Nagy István a Budapesten járt bizottság tagjaként (X-el jelölve).
(Forrás: Tolnai Világlapja 1911. 01. 29. (11. évf. 5. sz. p. 258. ADT))

Tolnamegyei Közlöny 1883. március 18. (11. évfolyam 12. szám p. 2. ADT)

. . . Ezek után főispán ur ő méltósága Papp Gyula árvaszéki jegyzőt tiszteletbeli árvaszéki ülnökké, br. Rudnyánszky Ivánt, Jeszenszky Lászlót, Moldoványi Ödönt és *Nagy Istvánt* közigazgatási gyakornokká nevezte ki, még pedig az elsőt duna-földvári, másodikat a dombovári szolgabírói hivatalhoz, harmadikat az árvaszékhez, negyediket a jegyzői hivatalhoz. . . .

Tolnamegyei Közlöny 1883. december 16. (11. évfolyam 52. szám p. 2. ADT)

. . . A jegyzői állásokra Gerenday Lajos feltételelesen, ha szolgabíróvá meg nem választatnék, továbbá Madarász Elemér, Papp Gyula egyhangulag újra kijeleltettek, az üresedésben levő jegyzői állásra ajánlottak: Moldoványi Ödön és *Nagy István* jelenlegi közigazgatási gyakornokok.

Tolnavármegye 1891. augusztus 09. (1. évfolyam 32. szám p. 5. ADT)

Árvaszéki ülnök választás.

A folyó hó 14-én megtartandó vármegyei közgyűlés egyik tárgya lesz egy árvaszéki ülnöki állás betöltése. A választás valószínűleg egyhangulag ejtetik meg *Nagy István* árvaszéki jegyző megválasztásával, ki eddig egyedüli jelölt.

Szekszárd Vidéke 1891. október 08. (11. évfolyam 41. szám p. 3. ADT)

Hymen.

Felső-eőri Nagy István, Tolnavármegye árvaszéki ülnöke eljegyezte bilkei Papp Lajosné szül. szenci Fördös Etelka urnő leányát.

Tolnamegyei Közlöny 1894. július 01. (22. évfolyam 27. szám p. 4. ADT)

Helyettesítés.

Gróf Széchenyi Sándor főispán a felfüggesztett központi főszolgabíró helyetteséül Pesthy Eleket, a simontornyai járás főszolgabíráját, ennek helyetteséül pedig *Nagy István* árvaszéki ülnököt nevezte ki, a kik a keddi közgyűlésben a hivatalos esküt már le is tették.

Tolnamegyei Közlöny 1894. augusztus 19. (22. évfolyam 34. szám p. 3. ADT)

Ugyanazon időben az árvaszéknél

Előadó neve	1894. jan. 1-én	1894. jul. 31-ig	Összesen	Elintéztetett	Elintézetlen
tiszti állása	hátralék	beérkezett			
Papp Gyula	228	2553	2766	2651	130
<i>Nagy István</i>	33	2230	2263	2263	---

Pécsi Közlöny 1895. március 19. (3. évfolyam 33. szám p. 3. ADT)

Tisztujítás Tolnavármegyében.

Tolnamegye törvényhatósági bizottsága márc. 29-én tavaszi rendes közgyűlést tart, melyen több állást fognak választás útján betölteni. Három főszolgabíró, egy megyei jegyzőt és esetleg három szolgabíró, fognak választani. A központi szolgabírói állásra Nunkovich Ferenc tb. főszolgabíró és Nagy István gyönki szolgabíró pályázik. . . Nagy István főbíróvá való előlépése esetén pedig gyönki szolgabíró valószínűleg Varga János földbirtokos lesz.

Tolnavármegye 1895. április 07. (5. évfolyam 15. szám p. 4. ADT)

Áthelyezések.

Nagy István gyönki szolgabíró Bonyhádra, br. Rudnyánszky István bonyhádi szolgabíró pedig Gyönkre helyezték át.

Tolnavármegye 1895. július 21. (5. évfolyam 30. szám p. 4. ADT)

. . . A járásokban nem történik ezuttal más személyváltozás, minthogy a völgyeségi járási főszolgabírói széket Nagy István eddigi szolgabíró foglalja el, s így az ottani szolgabírói állást valószínűleg Halász Géza tb. szolgabíró fogja elnyerni.

Pesti Napló 1895. november 06. (46. évfolyam 305. szám p. 4. ADT)

Megyebizottsági tagok választása.

. . . Bonyhádon: Nagy István főszolgabíró, Somogyi János tanító és Lutzenburger István iparos. . .

Tolnavármegye 1895. december 08. (5. évfolyam 50. szám p. 3. ADT)

. . . Szóba került még: Dombóvár székhellyel legközelebb felállítandó főszolgabírói állás betöltése is. Erre az állásra Nagy István bonyhádi főszolgabíró reflektál, aki áthelyezését kéri Dombóvárra, az eképen megürülő völgyeségi járási főszolgabírói állásra Perczel Béla, baranyamegyei szolgabíró jelölte az értekezlet. . .

Tolnavármegye 1896. február 09. (6. évfolyam 6. szám p. 3. ADT)

A dombóvári főszolgabírói hivatalról a „Pécsi Napló”-ban hosszabb közlemény jelent meg, melyből adjuk a következő részt: „A szolgabírói hivatal egész csendben, minden külsőség nélkül mult hó 2-án megkezdé működését. Egy mellékutcában, szegényes bérházban meghúzódva – a főszolgabírói lakás és hivatali helyiségek csak a jövő nyáron épülnek fel –

szerényen folytatja naponként hivatalos teendőjét, mely egyelőre a tamási szolgabírói hivatal részéről ide áttett és elintézés alatt álló ügydarabok átvétele és tanulmányozásában nyilvánul. Az egyes testületek szokásos tisztelgése sem maradt el. – Tisztelgett eddig a dombovári járás jegyzői kara, a helybeli ipartestület, a tűzoltó-egylet, a községi képviselőtestület az előjárósággal, az izr. hitközség előjárósága és számos magánegyén, kik távozásuk után nem tudták eléggé dicsérni a főszolgabíró nyájas, megnyerő modorát, és a legjobb reményekkel eltelve hagyták el a hivatalt; szóval, *Nagy István főszolgabíró* csakhamar meghódította a közönség rokonszenvét, mi részint azon jó hírnévnek tudható be, mely őt hivatalának elfoglalása előtt megelőzte. . . . Különösen Dombovár tekint bizalommal a szolgabírói hivatal ténykedése elé, mert ha egyrészt elvitázhatatlan, hogy dombovár forgalmi tekintetben rohamos lendületet nyert és vasuti összeköttetéseinél fogva a magyar államvasutak fontos gócpontjává lett, másrészt tagadhatatlan, hogy helyi viszonyait tekintve még sok esetben viseli magán a maradiság jellegét. . . .

Pécsi Figyelő 1896. április 29. (24. évfolyam 99. szám p. 4. ADT)

Felfüggesztett végrehajtó.

Dombováron Nagy Lajos községi írnok és végrehajtót többféle elkövetett szabálytalanság miatt *Nagy István Dombovár járás főszolgabírója*, rendesen keresztülvitt eljárás után felfüggesztette.

Pécsi Napló 1900. március 21. (9. évfolyam 65. szám p. 5. ADT)

Párbaj Dombováron.

Dombováron *Nagy István főszolgabíró* és Lexa Zenó uradalmi főmérnök, a Dombovár és Vidéke főszerkesztője kardpárbajt vívtak s mindkét fél könnyebben megsebesült. A párbajra mint halljuk, összeszólalkozás adott okot. *Nagy István* segédei voltak Reich Oszkár és Dőry Ödön, Lexa Zenóé pedig Jeszenszky László és dr. Rolf Aladár.

Ezen hírre vonatkozólag Dombovárról a következő sorokat vettük: A „Tolnavármegye”-ben megjelent párbajhír némi lényeges helyreigazításokra szorul, melyek a nevezett lapban, mint hetilapban tulkésőn láthatnának csak napvilágot és azért – nehogy más lapba is a közölt alakban menjen át a hír, - a legczélszerűbben a „Pécsi Napló”-ban volnának közléteendők: Elsősorban is Lexa Zenó már igen régen lemondott a hercegi főmérnöki állásáról és azóta mint magánzó él. A mi a párbaj okát illeti, ha azt a Tolnavármegye tudósítója nem tudta, hallgatta volna el. Minden esetre olyan volt az ok, hogy a párbaj a legsúlyosabb feltételek mellett vívatott és csak akkor szüntettetett be, mikor mindkét fél teljesen harcképtelen lett, illetve mindkét fél alsó karján oly súlyos izomvágást kapott, a melynek gyógyulása heteket fog igénybe venni. Ha már a dolognak nyilvánosság elé kellett kerülnie, legalább a teljes valóságnak feleljen meg.

Tolnavármegye 1901. július 07. (11. évfolyam 27. szám p. 2. ADT)

Hivatalvizsgálat.

Dóry Pál alispán múlt hó 24-én a dombovári járási főszolgabírói hivatalt váratlanul megvizsgálta. A vizsgálatról felvett jegyzőkönyvben az alispán a tapasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki s a két órát igénybevevő hivatalos aktus befejeztével a sikerhez gratulált *Nagy István főszolgabírónak* is. Különösen meglepte az elintézett bűnügyek száma, s jegyzőkönyvbe vetette, hogy ezen, az igazságügy hatáskörébe tartozó munkának apasztása kívánatosnak látszik, ami elsősorban a járásbíróság felállítása által volna elérhető.

Pécsi Napló 1903. július 16. (12. évfolyam 160. szám p. 5. ADT)

Nagy István dombovári főszolgabíró tegnap, 14-én Kocsola községből jött haza, a hol jegyzői értekezletet tartott. A főszolgabíró maga hajtott, s igen sebesen haladt, eközben történt, hogy egy szembejövő parasztkocsi, a mely nem tért ki eléggé, összeakadt a főbíró kocsiával, mely a nagy sebesség következtében felborult s a rajta ülőkre esett. *Nagy István főszolgabíró* bal kezén jelentékenyen megsérült, a kocsis sértetlen maradt.

Pécsi Napló 1904. április 28. (13. évfolyam 98. szám p. 2. ADT)

. . . A vonattal érkező hivatalos személyeket *Nagy István főszolgabíró*, Reich Oszkár szolgabíró és Kasicz Pál csendőr hadnagy fogadta. A vasuti személyzet közül senki sem teljesített az érkezéskor szolgálatot. . . . Kevéssel rá megérkezett a budapesti személyvonat, amely nagy sereg sztrájkolót hozott haza, a kik ugyancsak megelégtették a budapesti vendéglátást. Ezen vonattal jött a korneuburgi vasuti és távíró ezrednek 73 embere, majd a gyorsvonattal ujjabb 130 ember, úgy, hogy Ujdombovár állomáson 203 vasuti ezredbeli katona van, 7 tiszttel. Ebből még azon éjjel 5 mozdonyvezetőt és 26 kalauzt kértek Zággrádba, a sztrájkolók pótlására. . . .

A vasut illetően katonai megszállása után a legtöbb sztrájkoló szolgálatba lépett, sokan katonai ruhában teljesítenek szolgálatot. Az ügyészség megkeresésére a *főszolgabíró* valamennyi Dombováron alkalmazott vasuti hivatalnok, altiszt és szolgál ellen bűnvádi nyomozást indított, kiknek száma százakra megy s így a nyomozás heteket fog igénybe venni.

Független Magyarország 1904. szeptember 16. (3. évfolyam 898. szám p. 5. ADT)

A főbíró ur.

A régi jó táblabírák idejében nagyhatalmu személy volt a főszolgabíró. Ma már nem kiskirály és egyszerű közigazgatási közzeggé vedlett át. Ámde néha-néha kitör belőle a királykodási düh s áldozatot követel. Egy ilyen esetről számolunk be a következőkben: Dombovárrott minden esztendőben meg szokott jelenni egy színésztársulat, mely a mostoha viszonyok

következtében a legtöbb esetben keserű csalódásokkal szokta otthagyni a várost. Végre a mult esztendőben egy „színpártoló egyesület” alakult, melynek meghívására Szilágyi színigazgató megjelent Dombóváron. Eddig nem volt semmi baj, a bonyodalom csak most kezdődik. *Nagy István főszolgabíró úr* visszajött szabadságáról s a második előadáson az a vérlázító sérelem esett meg rajta, hogy hú élete párja mögött kapott csak helyet. A főszolgabíró nem azért főszolgabíró, hogy az ilyen vérlázító sérelmet szó nélkül eltűrje. *Nagy ur* nem is tűrte el, hanem megfélemedkezve minden társadalmi illemről, bitang kutyáknak nevezte azokat a színészeket, kiknek előadását szabadjegygyel hallgatta végig. Az igazgató másnap felelősségre is vonta a főszolgabírót, aki megszeppent, mentegetőzött s végre is türelmét vesztve odakiáltott a színházigazgatónak: „Nem tettlegeskedem, mert azt kocsisok szokták tenni, de tekintse magát az ur felpofozottnak. Különb is az ügyet lovagias utra fogom terelni.” A nagy ur azonban úgy látszik nem igen óhajtotta a lovagias eljárás folytatását, mert segédei útján kijelentette, hogy sérteni senkit nem akat. Szilágyi azonban nem érte be a visszavonással s így az ügy lovagias elintézése megakadt. De megkezdődött más uton, t. i. közigazgatási uton. *Nagy főszolgabíró* tűzrendészeti szempontból betiltotta az előadásokat. Ekkor azután a színpártoló egyesület lépett sorompóba. Ahelyett, hogy lényegének megfelelően pártolta volna a kárt szenvedett színigazgatót, a *főszolgabíró urat* vette védelmébe és kimondotta, hogy miután a járás főbíráját egy idegennek a választmány ki nem szolgáltatathatja (?) és mert a direktor egy egyesületi tagot is megsértett (!) *Nagy urban*, tartozik Szilágyi a sértő kijelentéseket visszavonni. Ennélfogva a kártszenvedett színigazgató kénytelen volt bocsánatot kérni a *főszolgabírótól*, minek fejében megszűntek a tűzrendészeti okok s az előadások ismét megkezdődhettek. Ime egy kép a közigazgatás teréről.

Pécsi Napló 1905. június 27. (14. évfolyam 145. szám p. 4. ADT)

. . . Kérték pedig az ugynevezett robot-munka elengedését, a belső cselédek a 40 korona fizetés megkészszerzését, kukoricza- és burgonyföldeket, a részes aratók pedig a tized helyett a termés nyolczadát. A levélre feleletül az egyik bérlő felkereste az elégedetlenkedőket és kérte őket, hogy ne szegjék meg a szerződésüket, mert csak nekik lesz ez ártalmukra. Tegnap este mégis az összes cselédek megtagadták a jószág megetetését, úgy hogy az inámi pusztai cselédség végezte ezt el. Minthogy fenyegető jelek mutatkoztak, a *dombóvári főszolgabíró*, *Nagy István* táviratilag fordult a pécsi 52. gyalogezred parancsnokához, katonai kirendeltséget kérve.

A délután folyamán a *járási főszolgabíró* rendkívüli jóakarattal igyekezett a Máslony pusztai sztrájkolókat rávenni, hogy vegyék fel ismét a munkát, ezek azonban erre a legcsekélyebb hajlandóságot sem mutatták és kijelentették, hogy mindaddig nem állnak munkába, míg összes követeléseiket nem teljesítik. Ma ismét Strasszer Henrik Inám pusztai bérlő cselédsége látta el a munkát katonai fedezet mellett, amely célból a 3. század egy szakaszát vezényelték ki a pusztára.

12.

Mínt hogy a sztrájk lépésről lépésre terjed s immár a szomszéd pusztákban is fenyegető a cselédség, valamint az aratók magatartása, *Nagy István főszolgabíró* újabb katonai fedezetet kért és egy-egy század székesfehérvári uhlánus már meg is érkezett Kocsola-Dalmandra és Szakcsra.

Somogyi Hírlap 1905. augusztus 30. (2. évfolyam 197. szám p. 3. ADT)

Értékes lelet.

Igen szép római korból származó tárgyakhoz jutott a tolnamegyei muzeum *Nagy István dombóvári főszolgabíró* útján. Berki-pusztán ugyanis földforgatás alkalmával egy paraszt több régiséget talált s ezeknek egy részét vette meg *Nagy István főszolgabíró* és a megvett tárgyakat *Wosinszky Mór* muzeumi igazgatónak adta át. . . . A szép leletet római sírban találták, s valószínű, hogy ott római temető van. Ezért a muzeum igazgatósága, mint értesülünk, elhatározta, hogy legközelebb ásatást rendez Berkiben.

Tolnamegyei Közlöny 1905. október 26. (33. évfolyam 43. szám p. 4. ADT)

Letört virág.

Mélységes bánat érte *Nagy István dombóvári főszolgabírót* és nejét, szül. *Pap Máriát*, kiknek 9 éves *Bözsike* leányukat törte le f. hó 22-én a kélrelehetetlen fagyos kezű halál. A kesergő szülők nagy fájaldalmában mi is részt veszünk. . . .

Tolnavármegye 1907. június 09. (17. évfolyam 23. szám p. 3. ADT)

Egy főszolgabíró ünneplése.

A dombóvári járás jegyzőinek egylete a nagyközönség bevonásával június 2-án ünnepelte *Nagy István főszolgabíró* 25 éves szolgálati jubileumát, aki már 11 éve vezeti a járást s ez idő alatt különösen a székhelyért nagyon sokat tett, - amennyiben pl. nagyrészt neki köszönheti Dombóvár, hogy járdája, villanyvilágítása és sétateret van – s a ki különösen a nemzeti ellenállás nehéz napjai óta tényleg általános rokonszenv részese. . . .

A jubileumi nap előestéjén a szolgabírói hivatal tagjai köszöntötték főnöküket s emlékül egy aláírásaikkal ellátott szivartáskát nyújtottak át neki, mire a főszolgabíró vacsorára hívta meg őket.

Vasárnap reggel 10 órakor ünnepi mise volt, mely után a jegyzői egylet szép közönség jelenlétében díszgyűlést tartott. *Illés Gyula* döbröközi jegyző gyönyörű beszéd kíséretében, mely alatt nem egy szempár lábadt könnybe, egy a jegyzők képeit tartalmazó nagyértékű albumot nyújtott át, Majd pedig *Nagy István főbíró* féléletnagyságu képét, melyet a jegyzők a hivatal számára megfestettek. . . .

A jegyzőktől kapott ajándék albuma.
(Forrás: axioart.com)

Somogyvármegye 1908. december 15. (4. évfolyam 287. szám p. 5. ADT)

A dombóváriak küldöttsége a kormánynál.

Dombóvár nagyszámu küldöttsége tiszteletgett szombaton délelőtt a képviselőházban Apponyi Albert gróf és Günther Antal minisztereknél és valamint Sztéryni József kereskedelemügyi államtitkárnál. A küldöttségben résztvettek: Sággy Gyula, Hainrikffy Pál, Thaly László, Szunyogh Mihály országgyűlési képviselők, Paál József hercegi felügyelő, Nagy István főszolgabíró és Illés Gyula főjegyző. . . .

Ezután a küldöttség Günther Antal igazságügyi minisztert kereste föl. Nagy István járási főszolgabíró Dombóváron járásbíróság fölállítását kérte. Günther Antal igazságügyminiszter kijelentette, hogy a kérelemnek méltányosságát nagyon jól ismeri. . . .

Pécsi Napló 1910. szeptember 06. (19. évfolyam 204. szám p. 4. ADT)

Harc az alsó középiskoláért.

Amíg Dombóvár községe, mint hivatalos testület elzárkózik az áldozatok elől, addig a dombóváriak maguk népes nagygyűlést tartottak Nagy István főszolgabíró elnöklete alatt, hogy a legmesszebbmenő agitációt fejtsék ki a gyönki gimnáziumnak Dombóvárra leendő áthelyezése tárgyában. . . .

A jelenleg működésben levő 100-as gimnáziumi bizottság átalakult „Dombóvár város fejlesztő egyesületté”, melynek alapszabályait Nagy István főszolgabíró fogja elkészíteni. . . .

Népszava 1912. július 17. (40. évfolyam 168. szám p. 9. ADT)

Az elmúlt héten Tolna vármegye több helyén volt aratósztrájk. A Nosztányi-pusztá aratói, szám szerint 121-en, már napokkal ezelőtt abbahagyták a munkát, némelyek nap-nap után fölgyújtották a munkáltató hercegi uradalom gabonáját. Följelentést tettek ellenük a főszolgabírói hivatalnál, ahonnan 8 csendőr ment a pusztára. Ezek bekísérték a sztrájkolókat a dombóvári főszolgabíróságra. Itt *Nagy István főszolgabírónak* sikerült a reggeltől estig tartó egyezkedési tárgyaláson az ellentéteket elsimítani, mire az aratók munkába álltak. A renitenskedőket a főszolgabíró fejenként 15 napi elzárásra ítélte.

Dunántúl 1914. március 14. (4. évfolyam 60. szám p. 4. ADT)

A dombóvári adóhivatal és főgimnázium.

Dombóvárról a napokban nagyobb küldöttség járt Teleszky János pénzügyminiszternél és Jankovich Béla kultuszminiszternél. Előbbitől a dombóvári kir. adóhivatal mielőbbi fölállítását, az utóbbtól a főgimnázium sürgős építkezését kérték. A küldöttség szónoka *Nagy István főszolgabíró* terjesztette a pénzügyminiszter elé az adóhivatal iránti kérelmet, megindokolva annak szükségességét. . . .

Itt is *Nagy István főszolgabíró* arra kérte a minisztert, hogy engedélyezze a gimnázium építési költségeit, hogy az építés már az idei tavasszal megkezdhető, és az épület már jövő év szeptember 1-én használatba vehető legyen. A kultuszminiszter kijelentette, hogy a kérésnek nem tehet eleget, mivel a kormánynak nincs pénze. . . .

Pécsi Napló 1914. június 04. (23. évfolyam 125. szám p. 1. ADT)

Dombóvár nagyarányú fejlődése három ciklusra oszlik. Az első: a Budapest-pécsi vasút építése; a második: a közigazgatási járás 1896. évben történt szervezésével kapcsolatban *Nagy István főszolgabíró*, mint a járás főnökének letelepedése; a harmadik: 1909. évben Illés Gyula községi főjegyzővé történt megválasztása.

A vasút megépítése csak sejtette a jövőt; *Nagy István főszolgabírónak* a járás élére való állításával már a haladás ösvényére lépett; de 1909. évben Illés Gyula főjegyzővé történt megválasztása után a község e két agilis vezetőjének rendíthetetlen kitartása, emberi erőt meghaladó tevékenysége a rohamos fejlődés ama fokára emelte, mely meghalad minden képzeletet.

Tolnamegyei Közlöny 1916. január 30. (44. évfolyam 5. szám p. 2. ADT)

. . . Hír szerint egyszerre három főszolgabíró kéri nyugdíjaztatását. Az első a tisztikar nesztora, szentandrászi Szévald Móric tamási főszolgabíró, aki 40 éve szolgálja a vármegyét. Régi vágásu, előkelő táblabíró típus, aki nagy rezelváltságban, higgadt, bölcs tapintattal vezette ily hosszú ideig a régebben a dombóvárit is magában foglalt járást. Csak magas kora

és ujabban fellépett komoly betegsége késztetik a visszavonulásra. Egyébként komolyan emlegetik, mint a kerület jövőendő képviselőjét a nagybeteg Kammerer Ernő dr. helyett. Utódja a főszolgabírói székben előreláthatólag fia, Oszkár, a vármegye nagytehetségű másodfőjegyzője lesz, ha ugyan eleresztik a legjobb munkaerőt a központból, hogy nagyratartottságához a külső praxist is megszerezze.

A második távozó főszolgabíró felsőőri Nagy István. Szévalddal ellentétben egészen modern, haladó szellemű, aránylag fiatal, társaságban élő ember. Neve elválaszthatatlanul egybeforrt a gyorsan fejlődő Dombóvárral, melynek első főbírája. Szekszárdi nagy szőlőinek intensivebb kezelése és gyermekeinek neveltetése szólítják el helyéről. . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1906. május 15. (12. évfolyam 39. szám p. 2. ADT)

Bucsuzó főszolgabírák. Dombóvár új díszpolgára.

Dombóvár község és a járás folyó hó 11-én bucsuzott el nyugdíjba távozó főszolgabírájától, de ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy Nagy István nyugalmazott főszolgabírónak Dombóvár érdekében kifejtett munkásságát méltányolja s érdemeit maradandólag is megörökítse.

Az említett napon délelőtt 11 órakor tartotta meg Dombóvár község képviselőtestülete díszgyűlését, amelyen Illés Gyula főjegyző Nagy István főszolgabírónak 20 éves működése alatt a község érdekében kifejtett eredménydus működésének méltatásával előterjesztette a község előljáróságának azt a javaslatát, hogy ezen érdemek elismeréséül Nagy István főszolgabírót Dombóvár község díszpolgárának válassza meg. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá az előljáróság javaslatát s annak értelmében Nagy István főszolgabírót Dombóvár község díszpolgárává megválasztotta és megbízta az előljáróságot, hogy az erről szóló oklevelet neki adja át. Bejelentette ezután a főjegyző, hogy Veszelei Zsigmond nagybérlő a távozó főszolgabíró emlékét megörökíteni kívánván, egy 5000 korona névértékű 5 és fél százalékkal kamatozó járadékkölcsönkötvényt helyezett el azzal a kikötéssel, hogy azt a község a már korábban elrendelt, de a háboru miatt nem létesített első ártézi kut építési költségeire használja fel és a kutat Nagy István főszolgabíróról nevezze el. . . .

Tolnamegyei Közlöny 1907. január 14. (45. évfolyam 2. szám p. 3. ADT)

Adomány középiskolai internátusra.

Nagy István nyugalmazott dombóvári főszolgabíró egy 150 korona értékű takarékpénztári könyvet küldött Nessler Alajos dombóvári gimnáziumi igazgatónak, a Dombóváron létesítendő középiskolai internátus javára.

Tolnamegyei Közlöny 1917. január 21. (45. évfolyam 3. szám p. 2. ADT)

Örökös díszelnök.

A dombóvári Társaskör folyó hó 7-én tartott közgyűlésében *Nagy István nyugalmazott főszolgabíró*t, aki a Társaskörnek ritka tevékenységű elnöke volt, egyhangulag örökös díszelnökké választotta.

Tolnamegyei Újság 1921. december 31. (3. évfolyam 54. szám p. 2. ADT)

Miniszeri biztosi kinevezés.

A népjóléti miniszter a szekszárdi kerület miniszteri biztosává *Nagy István nyugalmazott főszolgabíró* szekszárdi lakost nevezte ki.

Tolnamegyei Újság 1928. január 14. (10. évfolyam 3. szám p. 9. ADT)

***Nagy István nyugalmazott főszolgabíró*nál egy ebédlőbutor, mely áll 1 asztal, 6 szék és egy kredencből, egy hálósobabutor, mely áll 2 ágy, 2 éjjeli és 1 mosdószekrényből, továbbá egy külön ágy és éjjeli szekrény hozzávaló ruhaszekrénnel, valamint képek és lámpák, szabad kézből, jutányosan eladó.**

Tolnamegyei Újság 1928. december 01. (10. évfolyam 49. szám p. 11. ADT)

Hirdetmény.

A baktai hegyen fekvő, s a szekszárdi 803/1. számú betétben levő 3184/1. hrsz. 1 kat. hold 1161 négyszögöl, egy a 3184/2. hrsz. 3 kat. 128 négyszögöl szőlő, valamint a 3294 hrsz. fordulóhely 1/3 része 2 tanyával, pince és tanyai felszereléssel, minden elfogadható árért, esetleg kisebb parcellákban is, szabadkézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonosnál Verbőczy-utca 3/a szám alatt.

Nagy István nyugalmazott főszolgabíró.

szentandrási dr. Szévald Oszkár

(Dunaföldvár 1871. június 30. – Szombathely 1933. július 23.)

Szolgálati idő Dombóváron: 1916 – 1922.

Szévald Oszkár 1871. június 30-án született Dunaföldváron. Flandriából ideszármazott ősi nemesi család sarja. Nemesi levelüket 1700. január 15-én hirdették ki Komárom vármegye közgyűlésén. Édesapja Szévald Móric a dombóvári, majd a tamási járás főszolgabírája, édesanyja alapi báró Salamon Elvira.

Középiskolai tanulmányait a székesfehérvári Ciszterci rendi Szent István katolikus főgimnáziumban végezte. Jogi és államigazgatási tanulmányait 1890-ben kezdte meg a budapesti Magyar Királyi Tudomány-Egyetemen.

1894-ben az egyetem elvégzése után június 26-án Tolna megye szolgálatába lépett fogalmazó gyakornokként. Gyorsan emelkedett a hivatali ranglétrán. 1895 márciusában IV. aljegyző, majd ugyanezen év októberében III. aljegyzővé választják.

1904-ben eljegyezte, majd feleségül vette nyergesújfalusi dr. Selcz József kúriai bíró leányát Júliát. Házasságukból kettő gyermek született, 1911. január 1-én Judit és 1912. október 1-én Oszkár. Felesége, Selcz Júlia nagy szervező képességével a megyei jótékonyági egyesületek és főként a Szociális Misszió szekszárdi szervezetének élén fejt ki kiemelkedő tevékenységet.

Szévald Oszkárt 1908-ban II. aljegyzőnek választják. 1913 márciusában gróf Apponyi Géza főispán szolgálati érdemeinek elismeréséül vármegyei tiszteletbeli főjegyzővé nevezte ki.

1916 áprilisában a vármegyei közgyűlés a nyugállományba vonult Nagy István dombóvári főszolgabíró helyére Szévald Oszkárt választja a dombóvári járás főszolgabírájává. 1916. május 25-én vette át a dombóvári szolgabírói hivatal vezetését.

Főbírói működése a legnehezebb időkre esett. A háborús közigazgatás rendkívül nehéz feladatait kellő szigorral, de mindenkor igazságosan oldotta meg. A forradalom a hivatalában érte. Molnár György gimnáziumi tanár annak a munkásküldöttségnek a vezetőjeként vette át a hatalmat a főszolgabírói hivatalban 1919. március 22-én, amelyik Szévald Oszkárt elzavarta. Az országszerte előfordult atrocitások járását megkímélték, mert pártatlansága és a néppel szembeni jó bánásmódja közismert és megbecsült volt.

Ezekben a nehéz időkben Dombóvár fejlődéséért nem sokat tudott tenni. Elnöke volt a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezetnek, a Dombóvári Közművelődési és Jótékony Egyesületnek és a Társaskörnek. Tagja volt több dombóvári társadalmi egyesületnek.

1922 márciusában az addigi főjegyzőt, dr. Éry Mártont alispánná választották, a megüresedett megyei főjegyzői állásra a közgyűlés Szévald Oszkárt választotta. 1927 márciusában dr. Éry Márton országgyűlési képviselővé választásával lemondott az alispáni székről. Tolna vármegye törvényhatósági közgyűlése Szévald Oszkárt választotta alispánná.

18.

Alispáni működése alatt épült a szekszárdi kórház. Nevéhez fűződik a vármegye községeinek villamosítása. Nagy része van abban, hogy az új Duna híd szülőföldjén, Dunaföldváron épült. Közutak építése, a közigazgatási törvény gyors és pontos végrehajtása, az új vármegyei törvényhatóság megalakítása igazolja mindenre kiterjedő figyelmét, kiváló tevékenységét.

1933. július 23-án Gleichenbergi nyaralásából hazafelé jövet szívszélhűdést kapott és a vonaton meghalt. Holtestét Szombathelyre szállították, halotti anyakönyvi bejegyzése is ott történt. Holtestét a főispán intézkedése után Szekszárdra, majd Dunaföldvárra szállították és ott helyezték végső nyugalomra.

(Forrás: Az alábbiakban közöl cikkek és írások.)

Dr. Szévald Oszkár
(Forrás: mnl.gov.hu)

286	From	2	Per War, Mansiding	m	-	ly	n	H. Mauer Schmitt & Co L. Andrews & Co Palmer & Co. de la Haye
287	3	3	Wolfgang	m	-	ly	n	Dr. Joseph M. M. F. H. L. L. & Co

Szévald Oszkár születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dunaföldvár – Egyházi anyakönyvek)

19.

Földy szám	A bejegyzés idője (év, hó, nap)	Az elhunyt kor, h. és nap, azaz az elhunyt idője	Az elhunyt					Az elhunyt helye, az elhunyt idője az elhunyt idője	A halál ok
			családi és utónév, által (születési), lakóhelye	valószínű	élet- kor	hazatérésnek családi és utó- néve	családi és utó- néve		
451	1933 júl 24	1933 júl 23 d. n. 60	Szévald Oszkár 59 évesen Szévald (Szévald)		59	Szévald Oszkár	Szévald Oszkár Szévald Oszkár	Szombathelyi Kórház Kórház	

Szévald Oszkár halotti anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Szombathely – Halotti anyakönyvek)

Szévald Oszkár (x-el jelölve) a dombóvári Dobó Katika cserkészcsapat avató ünnepségén.
(Forrás: Képes Pesti Hírlap 1929. 04. 19. (51. évf. 87. sz. p. 2. ADT))

Horthy Miklós kormányzóval a szekszárdi kórház átadó ünnepségén.
(Forrás: Képes Krónika 1930. 10. 26. (12. évf. 43. sz. p. 29. ADT))

Magyarország tiszti cím- és névtára 1894. (p. 145. ADT)

Alispán: Simontsits Béla, Főjegyző: Madarász Elemér, Aljegyzők: Novák Sándor dr. tb. főjegyző, Simontsits Elemér, Forster Zoltán, Pécsi János, Fogalmazó gyakornok: Szévald Oszkár,

Pécsi Közlöny 1902. január 01. (10. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

. . . A többi tisztviselők – az eddigiek – egyhangulag újra megválasztottak, kik a következők: Főjegyző Simontsits Elemér, I. aljegyző: Forster Zoltán, II. aljegyző: Dr. Éry Márton, III. aljegyző: Szévald Oszkár, IV. aljegyző: Dr. Szentkirályi Mihály,

Az Ujság 1904. június 11. (2. évfolyam 161. szám p. 10. ADT)

Szentandrás Szévald Oszkár, Tolna vármegye aljegyzője Szekszárdon eljegyezte Selcz Juczikát, dr. Selcz József kir. törvényszéki elnök és Hutta Szerén leányát.

Tolnamegyei Közlöny 1908. január 02. (36. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

. . . Egyhangulag megválasztottak főjegyzőnek Forster Zoltán, I. aljegyzőnek dr. Éry Márton, II. aljegyzőnek Szévald Oszkár, III. aljegyzőnek Jasek Sándor. A IV. aljegyzői állásra kettőt jelöltek: dr. Perczel Bélát és dr. Máthis Ferencet.

Magyarország 1916. április 30. (23. évfolyam 120. szám p. 24. ADT)

Választások Tolnamegyében.

Szekszárdról jelentik: Tolna vármegye mai közgyűlésén a nyugdíjazás folytán megüresedett dombóvári járás főszolgabírájává Szévald Oszkár eddigi másodjegyzőt, a tamási járás főszolgabírájává Sörös József szolgabíró, a simontornyai járás főszolgabírájává Reich Oszkár szolgabíró, másodfőjegyzővé Becht Ödön szolgabírókat választották meg. . . .

Tolnamegyei Közlöny 1916. május 28. (44. évfolyam 22. szám p. 2. ADT)

Hivatal átadások és elfoglalások.

Szévald Oszkár vármegyei II. főjegyző, újonnan megválasztott dombóvári járási főszolgabíró folyó hó 22-én adta át hivatalát Becht Ödön dr.-nak és 25-én vette át a dombóvári főszolgabírói hivatal vezetését.

Dombóvári Hírlap 1917. augusztus 19. (1. évfolyam 34. szám p. 1. ADT)

. . . Miután Dombóvár vezetői részéről már minden megtörtént, hogy a gimnázium V. osztálya az 1917-18-i tanévben megnyitassék, - a július 31-i vármegyei közgyűlés után a

dombóváriak és a járásbeliek küldöttséget alakítva megjelentek Apponyi Rezső gróf Tolnavármegye új főispánja előtt. A küldöttséget Szévald Oszkár járási főszolgabíró vezette. A küldöttség célja az volt, hogy a főispán jóindulatát megnyerjék arra, hogy legyen Dombóvár segítségére a gimnázium megmentése ügyében, hogy vezesse a dombóváriak küldöttségét Apponyi Albert gróf miniszterhez. . . .

Végre Apponyi Rezső gróf értesítette Szévald Oszkár járási főszolgabírót, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter aug. 1-én fogad egy nagyon szűk körű küldöttséget, melynek a küldöttséget vezető főispánon kívül tagjai voltak Éry Márton dr. Tolnavármegye főjegyzője, Szévald Oszkár járási főszolgabíró és Illés Gyula dombóvári főjegyző. A küldöttség tagjai 19-én, 20-án utaztak Budapestre. . . .

Népszava 1918. április 17. (46. évfolyam 91. szám p. 7. ADT)

A dombóvári főszolgabíró kikötése.

A dombóvári munkásság – írják nekünk – e hó 11-én pártértekezletet akart tartani a politikai pártszervezet megalakítása céljából. Szévald Oszkár dombóvári főszolgabíró a pártértekezlet megtartását ugyan nagy kegyesen engedélyezte, ellenben kikötötte, hogy az értekezleten csak dombóvári lakosok vehetnek részt és csak ezek szólalhatnak föl. . . . Jó volna, ha a belügyminiszter kellőképpen kioktatná Szévald Oszkár főszolgabírót elsősorban arról, hogy már nem a középkorban élünk és ezért a jövőben ilyen, az egyesülés és gyülekezési jog szellemével ellenkező határozatot ne hozzon, mert ez csak fokozná az emberek keserűségét az amugy is ázsiai magyar közigazgatás ellen.

Dombóvári Hírlap 1922. március 19. (6. évfolyam 12. szám p. 2. ADT)

. . . A megüresedett főjegyzői állásra ugyancsak közfelkiáltással a mi járásunk közkedvelt főszolgabíróját, szentendrési Szévald Oszkárt választották. Amidőn egyrészt fájlaljuk Szévald Oszkár távozását, másrészt gratulálunk a díszes álláshoz, melyre hivatottabb embert alig emelhetett volna a vármegye közbizalma.

Dombóvári Hírlap 1922. április 23. (6. évfolyam 17. szám pp. 1-2. ADT)

A dombóvári főszolgabírói hivatal átadása.

. . . A kölcsönös üdvözlések a vendégek és a küldöttség tagjai a főszolgabírói hivatalhoz hajtottak, hol először is Kenézy László dr. Éry Márton jelenlétében átvette a hivatalt Szévald Oszkár vármegyei főjegyző, volt főszolgabírótól. Az új főszolgabírót dr. Szabó Elemér szolgabíró fogadta, azután a hivatali alkalmazottak élén keresetlen szavakkal kérte, vegye szeretettel a hivatal alkalmazottainak üdvözlését s legyen vezetőjük s jóakaró támogatójuk ugy a hivatalban, mint a hivatalon kívül. . . .

Szévald Oszkár bucsuszavai után kedves és szeretetreméltó nejével együtt kedélyesen elbeszélgetett a küldöttség tagjaival a távozásig.

Dombóvári Hírlap 1922. július 02. (6. évfolyam 32. szám pp. 1-3 ADT)

Szentandrás Szévald Oszkár.

. . . Rövid hatéves munkássága alatt ez az egyéniség a maga igazi emberi és hivatalnoki működésében csak jóbarátokat, tisztelőket. ragaszkodó híveket vonzott maga köré. Olyan időben jött, mikor vihar zúgott felettünk s olyan küzdelmekben kormányozta ennek a járásnak nehézségekkel túlhalmozott ügyeit, mikor a vihar a lelkeket is megtépte és forradalmasította. *Szévald Oszkár* a külső viharok fajtánkat széttépő véres tragédiájában csak úgy, mint a forradalmi vörös világ tengernyi szenvedéseiben, atyja maradt járásának. Bízó és erős lelke, mint a finom iránytű, utat mutatott, mérsékelt, óvott és védelmezett. Innét ez az egyakaratu ünneplés, amely a bucsuzót, most már Tolnavármegye arany szívű és aranytollu főjegyzőjét elhalmozta. . . .

Dunántúl 1926. december 21. (16. évfolyam 290. szám p. 1. ADT)

Tolnamegye alispánjává *Szévald Oszkár* főjegyzőt fogják egyhangulag megválasztani Éri Márton helyére.

Budapesti Hírlap 1929. június 11. (49. évfolyam 129. szám p. 10. ADT)

Szévald Oszkár alispán díszpolgársága.

Szekszárdról jelentik: Vasárnap adta át a díszpolgári oklevelet a tolnamegyei Mészla község *szentandrás Szévald Oszkárnak, a vármegye alispánjának.* A díszközgyűlésen Reich Oszkár főszolgabíró elnökölt, aki vázolta az alispán érdemeit, amelyeket a község fejlesztése körül szerzett. Az ünnepi beszédet Cserta János plébános tartotta, míg a díszoklevelet Pataky Antal dr. községi főjegyző adta át. *Szévald Oszkár alispán* nagyszabású beszéd keretében köszönte meg a kitüntetést. Az ünnepségen a község egész lakossága részt vett.

Új Barázda 1929. október 30. (11. évfolyam 247. szám p. 4. ADT)

A gindlicsaládi kulturház szemléje közben egy súlyosztőbe zuhant Szévald Oszkár alispán.

Szekszárdról jelentik: *Szévald Oszkár alispán* a gindlicsaládi kulturház felavatása alkalmával az épület szemléje közben egy súlyosztőbe zuhant. Jankó Ágoston főispán utána kapott és megmentette a mélységbe zuhanástól. Az esés következtében az alispán karja eltört, azonban ennek ellenére az ünnepségen mindvégig részt vett. Az ünnepség befejezése után a szekszárdi kórházban Novák tanár műtétet hajtott végre rajta. Az alispán állapota nem súlyos.

Az Est 1930. szeptember 03. (21. évfolyam 199. szám p. 7. ADT)

Szévald alispán helyreigazító nyilatkozata.

Az Est augusztus 27-iki számában „Nyugdíjba megy a dunaföldvári főszolgabíró. *Szévald alispán* a megye legkiválóbb jegyzőjének tartotta a letartoztatott dunaföldvári főjegyzőt.” című cikkünkre *Szévald Oszkár tolnamegyei alispán* helyreigazító nyilatkozatot küldött. *Szévald alispán* nyilatkozatában kijelenti: nem felel meg a valóságnak, hogy ő a díszpolgári oklevelét átadó dunaföldvári községi közgyűlésen Huber Ferenc főjegyzőt, a megye legkiválóbb jegyzőjének nevezte. Nem mondotta beszédében a következőket: „Az én Huber barátomról példát vehet magának minden jegyző.”

Kijelenti *Szévald alispán*, hogy őt nem Huber Ferenc főjegyző választotta meg Dunaföldvár díszpolgárának. Dunaföldvár község képviselőtestülete részéről a községi előjáróságnak több tekintélyes képviselőtestületi tag kívánsága folytán előterjesztett indítványára történt a választás.

Kis Ujság 1933. július 25. (46. évfolyam 166. szám p. 2. ADT)

Szívszélhűdés ölte meg Szévald Oszkár tolnai alispánt.

Tragikus körülmények között érte a halál *szentandrás* *Szévald Oszkár*t, *Tolnamegye alispánját*. Gleinchenbergből, nyaralásából jövet, utközben szívszélhűdést kapott a vonaton és meghalt. A holttestet egyelőre Szombathelyre szállították.

A halálesetről apósa, nyergesujfalusi Selcz József nyugalmazott kuriai bíró, aki vele együtt utazott, telefonon értesítette Hagymássy Zoltán tolnamegyei főispánt. A főispán azonnal intézkedett, hogy az elhunytat Dunaföldvárra szállítsák és ott helyezték örök nyugalomra a *Szévaldok* családi sírboltjában.

A gyászszertartást Virág Ferenc pécsi megyéspüspök végzi. Az újabb intézkedés szerint az alispán holttestét ma, kedden előbb Szekszárdra szállítják és a vármegyeház dísztermében ravatalozzák föl. A beszentelés csütörtökön délelőtt lesz. *Szévald alispán* 61 éves volt. Váratlan halála meggyeszte mély részvétet keltett.

Dunaföldvár nagyközség előjárósága mély megilletődéssel és fájdalommal jelenti, hogy

méltóságos

szentandrás Szévald Oszkár úr

Tolnavármegye alispánja, Dunaföldvár nagyközség díszpolgára

folyó hó 23-án váratlanul elhunyt. A megboldogult hült teteme július 27-én délelőtt 10 órakor Szekszárdon szenteltetik be és a beszentelés után Dunaföldvárra szállítva, a fehérvári uccai sírkertben lévő családi sírboltba délután 4 órakor lesz a feltámadás reményében nyugalomra helyezve.

Dunaföldváron az engesztelő szentmise áldozat az elhunyt lelki üdvéért július 28-án délelőtt 8 órakor fog a belvárosi plébánia templomban az Egek Úrának bemutatni.

Mélyeséges hálás szeretetünkkel kísérik utolsó útjára községünk nagy szülöttjét s emlékét örökre megőrizzük.

Dunaföldvár, 1933. július 25.

Béke hamvainra!

(Forrás: dspace.oszk.hu)

simándi dr. Kenézy László Iván

(Szekszárd 1883. július 13. – Budapest 1960. július 18.

Szolgálati idő Dombóváron: 1922 – 1943.

Kenézy László 1883. július 13-án született Szekszárdon. Édesapja Kenézy Csatár királyi pénzügyigazgató helyettes, fiatal korában a színészettel próbálkozott, majd házasságkötése után pénzügyi tisztviselő Szekszárdon, Komáromban, Nyitrán, Léván, Beregszászon és Győrben. Közben az irodalmat is szorgalmasan művelte. Írt történeti és társadalmi cikkeket, elbeszéléseket, verseket. Írásai számtalan lapban megjelentek. Édesanyja Müller Kohn Jozefa Anna.

Elemi iskolai tanulmányait Nyitrán végezte. A középiskola 1-6 osztályát a nyitrai Katolikus gimnáziumban, a 7-8 osztályt a Kegyestanítórendi kisgimnáziumban Léván. Ezután kettő évfolyamot végzett az Evangélikus egyházkerületi collegiumban Eperjesen, ahol jogot és államigazgatást tanult. Végül a Budapesti Királyi Tudomány-Egyetem jogi karán végzett 1907-ben. Iskolai éveiben kiváló sportoló volt.

Egyetemi tanulmányai végeztével 1908-ban, Tolna vármegye szolgálatába állt, mint árvaszéki gyakornok.

1912-ben tiszteletbeli árvaszéki jegyzővé nevezi ki gróf Apponyi Géza főispán. Ez év novemberében elnyeri a központi járás megüresedett szolgabírói állását.

Ezekben az években csillogtatta meg nagyszerű gordonka játékát, tagja volt a Szekszárdi Filharmonikusoknak.

1914 áprilisában mint szolgabíróát áthelyezik a Simontornyai járásba, Gyönkre. Ez év nyarán sikeresen kezeli az aratósztrájkot Pálfán.

Ezután a pécsi 19. gyalogezrednél a világháborúban katonai szolgálatot teljesít másfél éven keresztül. Katonai szolgálata alatt kétszer is elnyeri a legfelsőbb dicsérő elismerést. 1916-ban felmentik a katonai szolgálat alól és visszatér a közigazgatásba.

1916-ban áthelyezik a dunaföldvári járásba, ahol szolgabíróként működik.

1917-ben az üresedésben levő árvaszéki ülnöki állásra jelölik, amit el is nyer.

1919-ben Szekszárdon házasságot köt Szondy Katalinnal. Házasságukból egy gyermek született, István. István a középiskolát Dombóváron végezte a Katolikus Esterházy gimnáziumban.

1922-ben elődjét Szévald Oszkárt Tolna vármegye főjegyzőjévé választották és az így megüresedett dombóvári járási főszolgabírói állására Kenézy Lászlót jelölték. Elnyerte az állást, őt választották a járás főszolgabírójává, és az is maradt 21 éven keresztül.

Hivatalba lépése után azonnal hozzákezdett az újjáépítés munkájához. Jórészt nevéhez fűződik a rohamos fejlődés és, hogy Dombóvár a vármegye egyik legjelentékenyebb pontja lett. Sok megértéssel állt hivatala élén, mindig szem előtt tartva a közérdeket. Biztos kezű irányítója volt járása politikai, társadalmi és gazdasági életének. Minden jelentősebb egyesületben vezető szerepet vállalt (Társaskör, Vöröskereszt, Dalkör, Dombóvári Önkéntes mentő Egyesület stb.) és nem volt olyan komoly célkitűzésű megmozdulás, melyet ne karolt volna fel támogató munkájával. Járásában, valamint a vármegyében is páratlan népszerűség, tisztelet és nagyrabecsülés övezte.

Szívügyeként kezelte Dombóvár világháborús hősei emlékszobrának felállítását, melynek avató ünnepségén 1926-ban József királyi herceg is részt vett.

1933-ban pályázott a Szévald Oszkár elhunytával megüresedett alispáni állásra, de nem sikerült elnyernie.

1936-ban az ő kezdeményezésére történt Dombóváron az országzászló és a frontharcos zászló felállítása egy impozáns ünnepség keretében.

1937-ben ünnepelte vármegyei közszolgálatának harmincadik és főszolgabíróvá választásának tizenötödik évfordulóját.

1943-ban beadta a nyugdíjkérelmét. A vármegye a háborús szolgálaton felül 35 évi szolgálattal bíró Kenézy Lászlót illetményeinek 100 %-ával nyugdíjazta.

Dombóvárról elköltöztek, további tevékenységéről nem tudni.

1960. július 18-án hunyt el Budapest XI. kerületében.

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Dr. Kenézy László
(Forrás: mnl.gov.hu)

49	1925	László Kenéz	1	Kenéz László illetékesi, foglalkozás reform. Körm. József m. 2. 2. 2.
----	------	-----------------	---	--

Kenéz László születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Szekszárd – Református anyakönyvek)

1919	szül. 1883. júl. 12.	lak. Szekszárd (Főutisoklételen)	1892. okt. 3.	szül. 1892. okt. 3.	lak. Szekszárd Városmegyeri n. 132.
1919	szül. 1883. júl. 12.	lak. Szekszárd (Főutisoklételen)	1892. okt. 3.	szül. 1892. okt. 3.	lak. Szekszárd Városmegyeri n. 132.

Kenéz László házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Szekszárd – Házassági anyakönyvek)

a haláleset helye: Budapest 7. Tetényi ut. 14-16	családi és utóneve: Kenéz László	születési helye: Szekszárd	házastársának családi és utóneve: Kondy Katalin
a haláleset ideje: 1960. év júl. 18. nap	neme: férfi	születési ideje: 1883. év júl. hó 2. nap	házasságkötésének helye: Szekszárd
	családi állapota: nő	szülei családi és utóneve: női: Kenéz László férfi: Körm. József	házasságkötésének éve: 1919
	nyugdíjas járóbeteg lakóhelye: Budapest 7. Főutisoklételen		

Kenéz László halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest XI. kerület – Halotti anyakönyvek)

Sportvilág 1900. augusztus 26. (7. évfolyam 32. szám p. 323. ADT)

Nyitra város bajnoksága rövid távon - 100 m.

1. Neuman Rezső 1 p. 50 mp.

2. Kenézy László

3. Hecht Albert

Tolnamegyei Közlöny 1908. október 29. (36. évfolyam 47. szám p. 3. ADT)

Kinevezés.

Gróf Apponyi Sándor főispán *Kenézy Lászlót az árvaszéknél megüresedett gyakornoki állásra kinevezte.*

Honvédségi Közlöny 1909. február 26. (36. évfolyam 6. szám p. 56. ADT)

1909. március hó 1-ével: tartalékos hadapródokká: Később meghatározandó ranggal: a következő hadapród jelöltek: Szabó Dénes és Borcsiczky Mátyás a pozsonyi 13., Vámos Ferencz a székesfehérvári 17., Németh Árpád, Kerber János, Ujváry Géza, Ollé István és *Kenézy László a pécsi 19. honvéd gyalogezrednél. . . .*

Tolnamegyei Közlöny 1912. március 31. (40. évfolyam 13. szám p. 2. ADT)

Gróf Apponyi Géza főispán pont 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést és bejelentette, hogy **Szévald Oszkár aljegyzőt tb. főjegyzővé, *Kenézy László közigazgatási gyakornokot pedig tb. árvaszéki jegyzővé nevezte ki. . . .***

Tolnamegyei Közlöny 1912. november 10. (40. évfolyam 45. szám p. 3. ADT)

A vármegye közönsége nevében Bernrieder József melegen üdvözölte az alispánt, akinek szorgalmas munkásságát nagyra becsüli. Elismerő szavai élénk visszhangra találtak a bizottsági tagok részéről. A főjegyzői állásra egyhangulag nagy lelkesedéssel Éri Márton dr. tb. főjegyzőt, a megüresedett II. főjegyzői állásra pedig 136 szavazattal Becht Ödön 109 szavazatával szemben Bernáth Béla dr. tb. főszolgabíróvá választották meg. *A megüresedett szolgabírói állást Kenézy László közigazgatási gyakornok nyerte el.*

Tolnamegyei Közlöny 1914. április 19. (42. évfolyam 16. szám p. 3. ADT)

Áthelyezett szolgabírák.

Kovács Sebestyén Endre főispán szolgálati érdekből dr. Hagymássy Zoltán bonyhádi tb. főszolgabíróvá Szekszárdra, *Kenézy Iván szekszárdi szolgabíró Gyönkre helyezte,*

Tolnavármegye és a Közérdek 1914. július 23. (10. évfolyam 59. szám p. 3. ADT)

Aratósztrájkok.

Bár a mezőgazdasági munkástörvény meghozatala óta az aratósztrájk ugyszólván lehetetlen, a munkásság itt-ott szórványosan mégis megpróbálkozik vele. Így Pálán Apponyi Géza gróf uradalmában a munkások megtagadták az aratást és csak amikor Kenézy László dr. szolgabíró fejenként 25 napi fogházat szabott ki rájuk, álltak ismét munkába. . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1915. augusztus 05. (11 évfolyam 62. szám p. 2. ADT)

Kitüntetés.

Kenézy László m. kir. 19. honvéddalozredbeli népfölkelő hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásának elismeréséül Őfelsége parancsára a legfelsőbb dicsérő elismerés ujólag tudtul adatott.

Tolnavármegye és a Közérdek 1916. május 08. (12. évfolyam 37. szám p. 2. ADT)

Szolgabíráink áthelyezése és beosztása.

Kovács Sebestyén Endre főispán *Kenézy Iván simontornyai járási szolgabírót a dunaföldvárba, dr. Dőry Jenő dunaföldvári járási szolgabírót a dombóvárba, Eibach Ödön járási szolgabírót a simontornyaiba helyezte át. . . .*

Tolnavármegye és a Közérdek 1916. szeptember 14. (12. évfolyam 64. szám p. 2. ADT)

Szolgabírói hivatal átadás.

Dr. Hagymássy Zoltán tb. főszolgabíró, a dunaföldvári járási szolgabírói hivatal vezetését *Kenézy László szolgabírónak – aki időközben a harctérről megérkezett – átadta s Szekszárdon ismét átvette hivatalát.*

1916. Iskolai értesítők – Állami polgári fiú- és leányiskola, Paks (p. 20. ADT)

. . . *Kenézy László t. honvéd főhadnagy, szolgabírónak „A háboru technikai segédeszközei” című dolgozatát Dr. Kurz István szolgabíró olvasta fel. . .*

Tolnamegyei Közlöny 1917. február 11. (45. évfolyam 6. szám p. 2. ADT)

Tisztujítás a vármegyén.

A vármegyei tavaszi közgyűlés nemcsak a völgyeségi járás megüresedett főszolgabíró állását fogja betölteni, miről már írtunk, hanem – mint értesülünk – a régebbi idő óta üresedésben levő megyei árvaszéki ülnöki állás is ugyanekkor kerül betöltésre. *Az árvaszéki ülnöki állásra Kenézy László dunaföldvári járási szolgabíró van kiszemelve, mint aki szolgálati ideje alapján,*

rangsor szerint soron van az előléptetésre s aki emellett eddigi ambiciózus hivatali működésével és képességeivel is teljes mértékben kiérdemelte az iránta megnyilvánuló bizalmat. *Kenézy László főszolgabíró minőségben a központi és gyönki járásokban is működött, ez utóbbi állomásáról vonult hadba s csak nemrég, 17 hónapos megszakítás nélküli első harcvonalbeli szolgálat után szolgálati érdekből bizonytalan időtartamra felmentették és a dunaföldvári járásba helyezték át. Számba jöhető ellenjelöltje aligha lesz. . . .*

Dombóvári Hírlap 1922. április 23. (6. évfolyam 17. szám p. 1. ADT)

Az új főszolgabíró üdvözlése.

Április 20-án foglalta el *Kenézy László főszolgabíró* hivatalosan és ünnepélyes keretek közt hivatalát. Az átadásnál ott láttuk Dombóvár községnek, Ujdombóvárnak s az egész járásnak vezető embereit. A fogadtatásnál megnyilatkozó kölcsönös jóakarat és szeretet azt mutatják, hogy járásunk nyugodt lelkiismerettel bízhatja ügyeinek vezetését új főszolgabírójára. . . .

Tolnamegyei Ujság 1926. január 30. (8. évfolyam 4. szám p. 3. ADT)

A Dombóvári Társaskör közgyűlése.

Vasárnap, január hó 24-én délután 4 órakor tartotta közgyűlését a Dombóvári Társaskör, melyen a tagok nagy számban megjelentek. *Kenézy László* elnöki megnyitójában beszámolt a kör évi működéséről és örömmel állapította meg, hogy az egyetértés és a kölcsönös megbecsülés jegyében folyt le a Társaskör múlt éve. . . . Ezután a tisztujítás következett. Elnök lett ismét *Kenézy László főszolgabíró*, alelnök *Vér Vencel* reálgimnáziumi igazgató, . .

Tolnamegyei Ujság 1926. szeptember 18. (8. évfolyam 37. szám p. 3. ADT)

Dombóvár nagy ünnepe.

Dombóvár nagyközség szeptember 12-én leplezte le fényes és megható keretek között a világháboruban elesett hőseinek emlékét.

A dombóváriak már 1921-ben megindították a mozgalmat az emlékszobor felállítására, de az különböző okokból szünetelt, míg aztán *Kenézy László főszolgabíró* az ő kiváló agilitásával minden akadályt legyőzve, keresztül vitte, hogy az emlékszobor felállíttassék a dombóvári sétatér közepén. Ezen hazafias cél elérésénél kiváló segítőtársa volt a község újonnan megválasztott főjegyzője: *Takács József*.

Mindketten nagy érdemeket szereztek ezen hazafias buzgólkodásukkal a dombóvári magyarok szívében.

A leleplezési ünnepély messze felülmulta a helyi ünnepségek kereteit és mondhatni országos jelentőségűvé vált azáltal, hogy *József kir. herceg Őfensége* is kegyes volt abban résztvenni.

Dunántúl 1930. január 29. (20. évfolyam 23. szám p. 5. ADT)

A dombóvári nemzeti társaskör közgyűlése.

Nagy számu részvétel mellett tartotta meg vasárnap a Dombóvári Nemzeti Társaskör évi rendes közgyűlését. *Kenézy László elnöki megnyitójában* köszönetet mondott a tagoknak azért, hogy egyetértéssel sikerült a Dombóváron működő két társadalmi kört egyesíteni és így az olyannyira szükséges békét biztosítani. . . . az 1930. évre a tisztikar és a választmány a következőkép alakult meg: *elnök Kenézy László, társelnök Havas Béla, alelnök Vér Vencel, . . .*

Esti Kurír 1931. június 24. (9. évfolyam 140. szám p. 2. ADT)

A dombóvári kerület egyik községéből a csendőrök kiutasították Pallavicini György őrgyóft.

A közigazgatási hatóság nem engedélyezte Pallavicini György őrgyóf részére programbeszédjének megtartását és ezért Pallavicini őrgyóf sorra látogatja a kerülethez tartozó községeket és egyenkint látogatja meg a választókat.

Ma reggel kiment Szakcs községbe, ahol az utcán összegyűlt az egész falu. A község jegyzője a tömeg láttára megijedt és telefonon jelentést tett Dombóvárra a főszolgabírói hivatalnak. Innen *Kenézy László főszolgabíró* kilenc csendőrrel Szakcsra tartott, hogy a tömeget szétozlassa. Pallavicini őrgyóf hiába kérte híveit, hogy menjenek széjjel, mire ő Kanizsa polgár házába ment be, abban a reményben, hogy a tömeg szétozlik.

A csendőrség Pallavicini György őrgyóft és a kíséretében levő Szabó Lajos nagybérlet kiutasította a községből.

Délben jelentik Kocsola községből, hogy a lakosság diadalkaput emelt és úgy akarta fogadni a népszerű jelöltet. Pallavicini György őrgyóf fogadására a plébánia előtt az egész lakosság összegyűlekezett. Itt is megjelent *Kenézy főszolgabíró* a kilenc csendőrrel, ledöntette a diadalkaput, a rajta levő kendőket elkobozta és csendőrszuronnal fenyegette meg a választókat, akik nem akartak szétozolni.

Somogyi Ujság 1933. szeptember 14. (15. évfolyam 208. szám p. 3. ADT)

Öten pályáztak a tolnamegyei alispáni állásra.

Hagymássy Zoltán Tolnamegyei főispánhoz öten nyújtották be pályázatukat az alispáni állásra: Haypál Sándor árvaszéki elnök, *Kenézy László dombóvári főszolgabíró*, Perczel Béla dr. ny. főispán, Reich Oszkár, a simontornyai járás főszolgabírája és Szabó Elemér dr. tamási főszolgabíró.

Somogyi Ujság 1936. október 20. (18. évfolyam 242. szám p. 2. ADT)

Kettős zászlószentelés Dombóváron.

Kitűnő időben folyt le impozáns ünnepség keretében a dombóvári országszászló és a frontharcos zászló felavatásának külsőségeiben is fényes aktusa. . . .

A két zászló felállításának lehetősége *Kenézy László főszolgabíró* lelkes kezdeményezésének és a dombóvári társadalom áldozatkészségének volt köszönhető. . . .

Kenézy László (x-el jelölve) az avató ünnepségen.

(Forrás: Kecskeméti Közlöny képes híradója 1936. 10. 26. (245. szám p. 7. ADT))

Tolnamegyei Ujság 1937. április 14. (19. évfolyam 28. szám p. 3. ADT)

Kenézy László főszolgabíró jubieluma.

Kenézy László, a dombóvári járás főszolgabírája, most ünnepli vármegyei közszolgálatának harmincadik és főszolgabíróvá választásának tizenötödik évfordulóját. Ebből az alkalomból e hó 18-án nagyszabású és az egész társadalmi életet átfogó ünnepséget rendeznek tiszteletére a dombóvári Iparművészeti helyiségében. Az ünnepséget a Korona vendéglőben tartandó bankett zárja le.

Tolnamegyei Ujság 1943. december 18. (25. évfolyam 91. szám p. 1. ADT)

A vármegye téli közgyűlése.

. . . Tárgyalták *Kenézy László dombóvári főszolgabíró nyugdíjkérelmét* és elhatározták, hogy a háborús szolgálatán felül 35 évi szolgálattal bíró kiváló főszolgabírót illetményeinek 100 %-ával nyugdíjazzák. A főispán meleg elismerő szavakkal emlékezett meg *Kenézy* közhivatali működéséről és javaslatára a közgyűlés köszönetét és elismerését fejezte ki neki.

Dr. Hidasy (sz. Müller) Imre
(Bonyhád 1893. szeptember 21. - ?)
Szolgálati idő Dombóváron: 1944 – 1945. május)

Hidasy (született Müller) Imre 1893. szeptember 21-én látta meg a napvilágot Bonyhádön. Édesapja Dr. Müller János ügyvéd, édesanyja Haffner Hermina.

Elemi iskolái után a bonyhádi Evangélikus Gimnáziumban folytatta tanulmányait és itt is érettségizett. Ezután a Budapesti Királyi Tudomány-Egyetemen tanult mint joghallgató. Mire tanulmányait befejezte, kitört az I. világháború.

Tartalékos zászlósként vonult be katonának és öt éven keresztül szolgált a hadseregben. Az olasz fronton harcolt. Mint tartalékos százados hagyta maga mögött a katonaságot.

Leszerelése után Tolna vármegyénél helyezkedett el közigazgatási gyakornokként. 1919 decemberében megválasztják aljegyzőnek, majd a következő évben szolgabírónak Gyönkre.

1922. végén Gyönkről áthelyezik a központi járás főszolgabírói hivatalához szolgabírói minőségben. 1923 márciusában kiváló szorgalma és rátermettsége elismeréséül tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezi ki a főispán.

1929-ben megpályázza a tamási főszolgabírói állást, majd később pályázatát visszavonja.

1932-ben megházasodik. Január 16-án a simontornyai református templomban feleségül veszi Pillich Lujza Eugéniát, Pillich Ferenc neves simontornyai gyógyszerész leányát. Házasságukból három leány született, Elvira, Ilse és Márta.

Időközben mint tb. főszolgabíró, főispáni titkárként és aljegyzőként szolgálja a vármegyét.

1934-ben belügyminiszteri engedéllyel vezetéknévét Müllerről Hidasyra változtatja. Ez év decemberében a vármegyei közgyűlés a simontornyai járás főszolgabírójává választja. A család Gyönkre költözik.

1939-ben a család a simontornyai református egyházközségtől házat vásárol és a továbbiakban ott élnek.

Ez az állapot sem tart sokáig, mert 1942 elején áthelyezik a tamási járás főszolgabírójává.

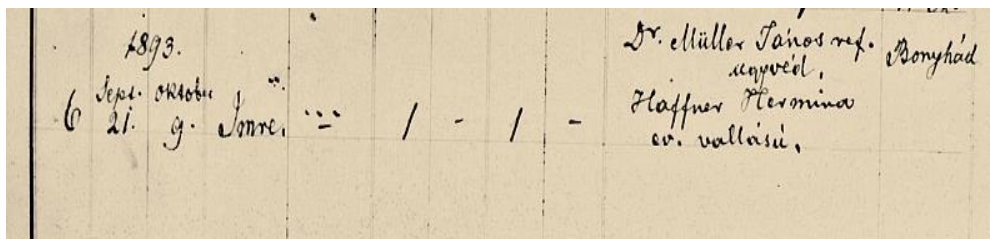
1944. év eleje már Dombóváron találja, ő veszi át a nyugdíjba vonult Kenézy Lászlótól a dombóvári járás vezetését. Itt tartózkodása a háborús események utáni helyzet miatt mindössze másfél évre rúg. 1945 májusában megszüntetik a főszolgabírói tisztséget, így eltávozik Dombóváról.

1945 júliusában népellenes bűntettekért letartóztatják, majd augusztusban a szekszárdi népbíróóság fél év börtönre ítéli.

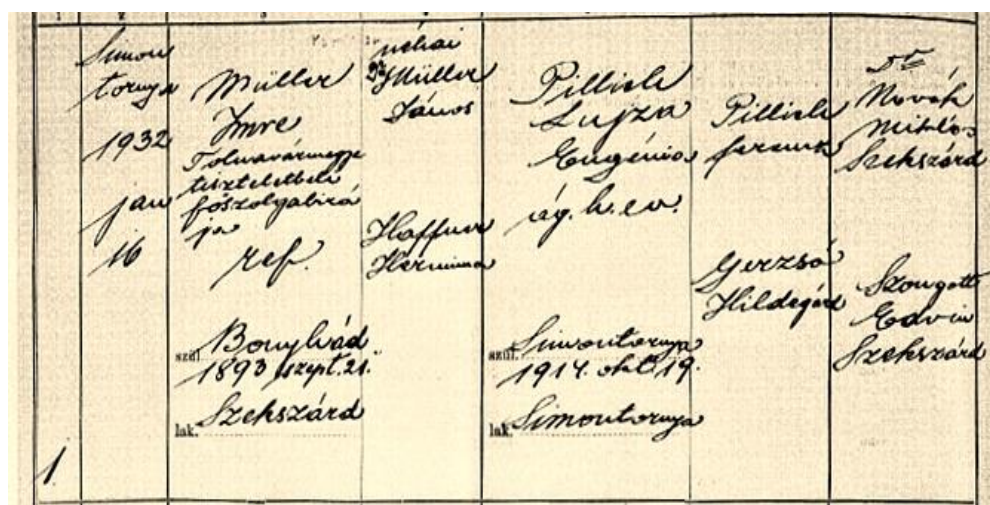
További sorsáról nem tudunk. Halálának helyét és idejét nem sikerült kideríteni.

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

(Forrás: Simonornyai Hírek 2016. 08. (15. évf. 8. szám p. 9.))

(Forrás: familysearch.org – Bonyhád – Evangélikus anyakönyvek)

(Forrás: familysearch.org – Simontornya – Házassági anyakönyvek)

Tolnamegyei Közlöny 1916. január 16. (44. évfolyam 3. szám p. 2. ADT)

Katonai kitüntetés.

Müller Imre zászlós, dr. Müller János bonyhádi ügyvéd fia, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a II. osztályu vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Tolnavármegye és a Közérdek 1918. június 20. (16. évfolyam 25. szám p. 2. ADT)

Katonai előléptetés.

Müller Imre végzett joghallgatót, dr. Müller János bonyhádi ügyvéd fiát, a légi csapatokhoz beosztott s többszörösen kitüntetett cs. és kir. tartalékos tüzérhadnagyot a király főhadnaggyá léptette elő.

Tolnamegyei Ujság 1919. december 06. (1. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

Uj vármegyei tisztviselők.

A november hó 29-én tartott vármegyei közgyűlésen betöltötték az időközben megüresedett tisztviselői állásokat. Megválasztották másodfőjegyzőnek Fördös Mihály vármegyei aljegyzőt, árvaszéki ülnöknek Mányoky Ödön árvaszéki jegyzőt, szolgabírónak *Müller Imre közigazgatási gyakornokot* és Szakonyi István tb. szolgabíró, a választások folytán megüresedett aljegyzői állásokra dr. Küntsler Károly és Birner István közigazgatási gyakornokokat. . . .

Tolnamegyei Ujság 1922. november 11. (4. évfolyam 46. szám p. 3. ADT)

Változások a vármegyei tisztikarban.

Forster Zoltán főispán *Müller Imre szolgabíró*t Gyönkről Szekszárdra, a közpponti járás főszolgabírói hivatalához helyezte át, az október 31-iki közgyűlésen megválasztott Nagy Barnabás szolgabíró pedig Gyönkre, a simontornyai járás főszolgabírájához osztotta be. A főispán továbbá kinevezte közigazgatási gyakornokká Miklós József végzett joghallgató, nagydorogi lakost, aki a simontornyai járás főszolgabírói hivatalánál fog szolgálatot teljesíteni.

Tolnamegyei Ujság 1923. március 31. (5. évfolyam 13. szám p. 3. ADT)

. . . Mielőtt a tárgysorozatra áttérnénk, bejelentem, hogy törvényes jogkörömben, a kiváló szorgalom és hivatali működés, a rátermettség elismeréséül és jutalmául Szongot Edvin, Szabó Elemér, *Müller Imre* és Kaszás György szolgabírákat tb. főszolgabírákká, dr. Schell Kálmán völgysegi járási orvost vármegyei tb. főorvossá kineveztem. . . .

Tolnamegyei Ujság 1929. december 21. (11. évfolyam 51. szám p. 2. ADT)

A tamási főszolgabíró megválasztása.

Dr. Szabó Eleméren, a tamási járás főszolgabíróján kívül pályáztak még erre az állásra dr. Piukovich József pestvármegyei szolgabíró és az ő kérvényének beérkezése után Polgár István tb. másodfőjegyző, dr. Künsztler Károly árvaszéki ülnök, *Müller Imre* és dr. Kaszás György tb. főszolgabírák. *Müller Imre* pályázatát visszavonván, a jelölő bizottság erre az állásra dr. Szabó Elemért, Polgár Istvánt, dr. Künsztler Károlyt és dr. Kaszás Györgyöt jelölte.

...

Tolnamegyei Ujság 1932. január 09. (14. évfolyam 3. szám p. 3. ADT)

Esküvő.

Pillich Lujza Simontornya és *Müller Imre*, Tolna vármegye tb főszolgabírája Szekszárd, folyó évi január hó 16-án tartják esküvőjüket Simontornyan a református templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Tolnamegyei Ujság 1933. január 18. (15. évfolyam 5. szám p. 2. ADT)

Dr. Perczel Béla főispán a törvényhatósági bizottsági tagok aránylag csekély részvételével nyitotta meg a hétfő délelőttre összehívott rendkívüli közgyűlést, amelynek tárgysorozatán két olyan ügy is szerepelt, amely különösebb érdeklődésre tarthatott számot. Az egyik a dombóvári járdaépítési ügy, a másik pedig a választójogi törvény reformja.

Az elsőben *Müller Imre* főispáni titkár ismertette a belügyminiszter leiratát, amely Dombóvár járdaépítésével kapcsolatban a község képviselőtestülete működésének felfüggesztésére, illetve a testület feloszlására ad utasítást. A törvényhatósági bizottság – minthogy ennek az ügynek a rendezésére más kivezető út nem volt – a kisgyűlés javaslata alapján eleget tett a miniszteri rendelet kikötéseinek

Tolnamegyei Ujság 1933. május 31. (15. évfolyam 43. szám p. 3. ADT)

A szekszárdi nagy nap névtelen munkásai voltak a vármegye tisztviselői, akik fáradhatatlan lelkesedéssel dolgoztak a miniszterelnök jelenlétében történt főispáni beiktatás előkészítésén és az ünnepségek sima lebonyolításán. *Müller Imre* tb. főszolgabíró, főispáni titkáré volt a munka oroslánrésze (őt Gömbös miniszterelnök külön is megdicsérte), dr. Horváth Árpád tb. II. főjegyző pedig a közgyűlési terem, valamint a négyszáz főnyi vendég részvételével lefolyt közebed beosztásának és rendjének a megállapításával és biztosításával fáradozott egy egész gárda élén.

Tolnamegyei Ujság 1934. január 24. (16. évfolyam 7. szám p. 2. ADT)

Névváltoztatás.

A m. kir. belügyminisztérium Müller Imre tb. főszolgabíró, főispáni titkár, vármegyei aljegyző kérelmére nevének Hidasy-ra való megváltoztatását engedélyezte.

Tolnamegyei Ujság 1934. október 03. (16. évfolyam 77. szám p. 2. ADT)

. . . Hidasy Imre vm. aljegyző, tb. főszolgabíró háboruban töltött öt évét beszámította a közgyűlés a nyugdíjjogosultságba, majd elintézett néhány özvegyi nyugdíj és kegydíjügyet . . .

Tolnamegyei Ujság 1934. december 19. (16. évfolyam 99. szám p. 3. ADT)

. . . A választási aktus a kijelölő választmány kandidálása alapján közfelkiáltással történt és a közgyűlés óriási lelkesedéssel Hidasy Imre tb. főszolgabírót választotta meg simontornyai járási főszolgabíróvá. A főispán meleg szavakkal üdvözölte az új főszolgabírót, hangsúlyozva, hogy a vármegye bizalma minden elismerést megérdemlő, komoly és érdemes tisztviselőt ültetett a főszolgabírói székbe.

Tolnamegyei Ujság 1935. január 05. (17. évfolyam 2. szám p. 3. ADT)

Hivatalátadás.

E hó 30-án csütörtökön adta át Raj Oszkár, a simontornyai járás nyugalmazott főszolgabírája hivatalát utódjának Hidasy Imrének. . . .

Tolnamegyei Ujság 1937. szeptember 22. (19. évfolyam 73. szám p. 1. ADT)

Sztranyavszky murgai díszpolgársága.

Hetekkel ezelőtt megírtuk már, hogy dr. Sztranyavszky Sándort Murga község díszpolgárává választotta és hogy az erről szóló díszoklevelet ünnepies keretek között, ugyanazon a napon, mint amikor Gömbös Gyula az ő szülőfaluja polgárlevelét átvette. – Hidasy Imre gyönki főszolgabíró és Bayer Jenő murgai főjegyző készítették elő a piciny falunak ezt a gyönyörű ünnepélyét, amit a helyi kereteken messze tulmenően országos jelentőségűvé és nagyméretűvé tett az a körülmény, hogy a képviselőház elnökét erre a beiktatásra a közéleti kiválóságoknak igen tekintélyes tábora kísérté Murgára.

Mezőföldi református egyházmegye jegyzőkönyvei 1939. augusztus (p. 40. ADT)

Egyházmegye esperese jóváhagyás végett beterjeszti a simontornyai egyházközségnek, mint eladónak Pillich Ferenc eseti gondnok által képviselt Hidasy Erika, Ilse, Márta, továbbá

Hidas Imre és neje Pillich Lujza gyönki lakosokkal, mint vevőkkel a simontornyai 1521. sz. tkvi. betétben A 1. sor-, 3773. hrsz. alatt felvett ingatlanra vonatkozólag 1939. május 17-én 1400 P vételár mellett létrejött adás-vételi szerződését, a vonatkozó presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvi kivonatokkal együtt.

Tolnamegyei Ujság 1941. október 04. (23. évfolyam 72. szám p. 2. ADT)

. . . . a közgyűlés megválasztotta a nyugdíjazás folytán megüresedett tamási járási főszolgabírói állásra Hidas Imre simontornyai járási főszolgabírót, a tamási járási főszolgabírói betöltésével megüresedett simontornyai járási főszolgabírói állásra dr. Szalay László tb. főszolgabíró, dombóvári szolgabírót, a simontornyai járási főszolgabírói állás betöltésével megüresedett dombóvári szolgabírói állásra dr. bilkei Papp Tihamér vármegyei fogalmazót. . . .

Napi Hírek 1944. június 01. (4. kiadás 11 óra 10 perc. ADT)

A tolnamegyei Nak község művészi emlékművet emelt hősi halottai érdemeinek megörökítésére. Az avatóünnepélyen Hidas Imre dombóvári főszolgabíró vezetésével a környékből is igen sokan jelentek meg. Az ünnepi beszédet dr. Szövényi István dombóvári gimnáziumi tanár tartotta, míg az egyházi avatást Kitlinger József plébános végezte.

Szabadság 1945. július 29. (1. évfolyam 158. szám p. 6. ADT)

Letartóztatták Hidassy Imre dombóvári főszolgabírót népellenes bűncselekmények miatt.

Szabadság 1945. augusztus 05. (1. évfolyam 164. szám p. 6. ADT)

A szekszárdi népbíróóság Hidassy Imre volt dombóvári főszolgabírót népellenes büntettekért fél évi börtönre ítélte.

Évszázadokon át III. 1990. (p. 609. ADT)

. . . . Tisztelettel kérem Főispán úr rendelkezését vajon ezeket a Gettóból kivehetem-e?

Véleményem szerint a legtöbb esetben az a helyzet, hogy egyházak lelkeszei nem világosították fel a feleket arról, hogy ne csak megkereszteljék a gyerekeket, hanem az állami törvények szerint is rendezzék a kérdést.

Ma újból átvizsgáltam ezeket az eseteket, kétségbe esett apák, anyák és síró gyermekek voltak jelen.

Felek egyike másika azt mondta, hogy Mohácsról és Székesfehérvárról a gyűjtőtáborba szállítás előtt a vegyes házasságokat elengedték.

38.

A Baky áll. titkár úr az értekezleten közölte, hogy a kivételezett személyek, vegyesházások megfigyelése már könnyebb feladat lesz, nem mondotta, de olyan vegyes házasságokat értett valószínűleg, amelyek az 1450/1944. M. E. sz. rend. 1 §-ának 4. bek. alá esnek, tehát ahol a gyermek nem zsidó, s hol a házastárs is keresztény.

Dombóvár, 1944. évi június 23.

Hidasy Imre főszolgabíró

U. i.: Mehet-e nem zsidó házastárs a gyűjtőtáborba zsidó fajú családtagjaival, ha nem óhajt elszakadni a családtagjaitól?

Az összeállítás az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek és írások mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. január 20.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.